

OBSAH

PODĚKOVÁNÍ	6
PŘEDMLUVA	7
ÚVOD	9
1 PRAXE A JEJÍ VÝZNAM VE VYSOKOŠKOLSKÉM VZDĚLÁVÁNÍ SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ	10
1.1 Praktické vzdělávání sociálních pracovníků	10
1.2 Minimální standardy vzdělávání v sociální práci asociace vzdělavatelů v sociální práci	10
1.3 Profil absolventa	12
2 SYSTÉM PRAKTICKÉ PŘÍPRAVY NA KATEDŘE SOCIÁLNÍ PRÁCE	13
2.1 Studium na katedře sociální práce	13
2.2 Koncepce odborného praktického vzdělávání	13
2.2.1 Odborná praxe	14
2.2.2 Seminář k odborné praxi	15
2.2.3 Supervize	15
2.3 Subjekty odborného praktického vzdělávání	17
2.3.1 Vysoká škola	17
2.3.2 Místa odborné praxe	19
2.3.3 Studující	21
3 SEMINÁŘ K ODBORNÉ PRAXI	23
3.1 Seminář k odborné praxi ve struktuře studia sociální práce na vysoké škole	23
3.2 Vyučující semináře k odborné praxi	23
3.3 Pojetí semináře k odborné praxi	24
4 TEORIE UČENÍ	26
4.1 Vyučování, učení a vzdělávání	26
4.1.1 Obecné zákony učení	26
4.1.2 Cyklus učení	26
4.2 Výsledky vzdělávání	28
4.2.1 Kompetence	28
4.2.2 Vzdělávací cíle	30
4.2.3 Cíle vzdělávání sociálních pracovníků	32
5 CÍLE ODBORNÉHO PRAKTICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ V SOCIÁLNÍ PRÁCI	35
5.1 Pojmy odborného praktického vzdělávání na katedře sociální práce	35
5.2 Dané cíle učení	36
5.2.1 Pracovní pravidla v sociální práci	38
5.2.1.1 Cíl: Osvojit si zásady povinné mlčenlivosti a ochrany osobních údajů	38
5.2.1.2 Cíl: Osvojit si zásady bezpečné práce na pracovišti	39
5.2.1.3 Cíl: Osvojit si dovednosti v profesní administrativě	40
5.2.2 Fungování organizací	40
5.2.2.1 Cíl: Získat základní informace o organizaci a jejím postavení v síti služeb sociální práce a porozumět náplni práce sociálního pracovníka	41
5.2.2.2 Cíl: Poznat management v organizaci	42
5.2.2.3 Cíl: Osvojit si schopnost orientace v sociálně politickém a legislativním rámci a v interních pravidlech organizace	45
5.2.3 Sociální práce s jednotlivcem, rodinou, skupinou, komunitou	46
5.2.3.1 Cíl: Rozvíjet komunikační dovednosti při práci s klienty	47
5.2.3.2 Cíl: Rozvíjet dovednosti pro porozumění situuaci a potřebám klientů	49
5.2.3.3 Cíl: Rozvíjet dovednost vytvoření plánu spolupráce	50
5.2.3.4 Cíl: Rozvíjet profesionální dovednosti v průběhu a při ukončení spolupráce	51
5.2.4 Zásady profesionálního rozvoje	52

5.2.4.1 Cíl: Rozvíjet dovednosti v oblasti sebeřízení.....	52
5.2.4.2 Cíl: Rozvíjet citlivost pro etické aspekty a dilemata praxe.....	54
5.3 Individuální cíle.....	56
6 SEMINÁŘ K ODBORNÉ PRAXI JAKO PROCES.....	57
6.1 Seznámení studentů s danými cíli učení a pomoc při volbě dokladů naplnění cíle.....	57
6.2 Pomoc při formulaci individuálních cílů studenta a strategií k jejich dosažení v podmínkách vybraného pracoviště.....	61
6.3 Podpora studentů v naplňování daných výukových cílů, monitorování, reflexe a hodnocení jejich plnění.....	61
6.4 Podpora studentů v naplňování individuálních cílů, monitorování.....	64
6.5 Podpora skupinové dynamiky a práce se skupinou.....	65
6.6 Řešení problémů spojených s výukou v semináři a s prací ve studijní skupině.....	67
6.7 Rozvíjení schopnosti reflexe vztahu teorie sociální práce a praxe sociální práce, jejich poujování a rozvoj kritického myšlení.....	69
7 VÝUKA V SEMINÁŘI K ODBORNÉ PRAXI.....	73
7.1 Vybrané základní pedagogické prostředky.....	73
7.1.1 Argumentace.....	73
7.1.2 Otázky.....	74
7.1.3 Zpětná vazba – reflexe – hodnocení.....	75
7.2 Metody a techniky výuky v semináři k odborné praxi.....	78
7.2.1 Diskusní metody.....	79
7.2.2 Heuristické metody a řešení problémů.....	81
7.3 Organizace výuky.....	82
POUŽITÁ LITERATURA A DOPORUČENÁ LITERATURA:.....	84
PŘÍLOHY.....	86

Spoluúčast všech zainteresovaných stran byla završena vytvořením a připomínkováním textů Průvodců odborným praktickým vzděláváním (pro mentory odborných praxí, studující a vyučující semináře k odborné praxi), které jsou vzájemně provázány. Připomínky studujících zástupců praxe a vyučujících pomohly identifikovat některá slabá místa, a vylepšit tak konečnou verzi textů.

V novém pojetí odborného praktického vzdělávání jsme vycházeli z následujících zdrojů:

1. z dosavadních zkušeností v oblasti praktického vzdělávání na katedře,
2. ze závěrů přijatých na setkáních zapojených stran (zástupců organizací, studujících, zástupců školy) v rámci projektu,
3. z českých zdrojů (z publikací *Kompetence v praxi sociální práce*, *Vzdělávání studentů sociální práce v terénu a dílech příkladů ostatních vyšších a vysokých škol sociální práce*),
4. ze zahraničních zdrojů (literatura z Velké Británie, USA, Německa aj.).

Výsledkem zpracování uvedených zdrojů je nové pojetí odborného praktického vzdělávání na katedře sociální práce, které je založeno na dosahování cílů učení. Cíle učení zahrnují plnění *daných cílů učení stanovených katedrou* a *individuálních cílů učení*, které si studující volí na základě svých vzdělávacích potřeb. V novém pojetí je uplatňován andragogický přístup k učení, ve kterém je hlavní důraz kladen na sebereflexi studujících, na podporu schopnosti neustále se vzdělávat, odhalovat své silné a slabé stránky v oblasti sociální práce a dále na nich pracovat.

Od nové koncepce postavené na cílech učení si slibujeme větší systematickosti v profesním vzdělávání, větší strukturovanosti práce pro studující, mentory i vyučující. Jsme otevření hodnocení koncepce a změnám v ní, jakmile budou k dispozici poznatky a zkušenosti po jejím uvedení do praxe. Uvědomujeme si, že role mentora, která je pro kvalitní odbornou